

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
í t é l e t e**

Az ügy száma: Pfv.II.22.016/2015/3.

A tanács tagjai:

Dr. Makai Katalin a tanács elnöke

Dr. Baloginé dr. Faiszt Judit előadó bíró

Dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna bíró

A felperes:

A felperes képviselője:

Dr. Várkonyi Ügyvédi Iroda

Az alperes:

Az alperes képviselője:

Dr. Dibácsi Zsuzsanna Ügyvédi Iroda

A per tárgya:

Gyermektartásdíj megszüntetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

Alperes

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Pesti Központi Kerületi Bíróság 22.P.102.145/2014/15.

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 54.Pf.632.174/2015/4.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg az államnak felhívásra 50.000 (ötvenezer) forint le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felek elvált házastársak, a bontóperben 2010. május 14-én kötött és a bíróság által jóváhagyott részegyezségben megállapodtak abban, hogy a házasságukból 1994. július 13-án született N. és az 1996. január 12-én született B. utónevű gyermekeik az alperes gondozásába, nevelésébe kerülnek. A felperes a gyermekek tartására 2010. június 1. napjától gyermekenként havi 35.000 forint

gyermektartásdíj megfizetését vállalta. A felek életközösségük 2004. decemberi megszűnése óta a B., V. u. 8. számú családi házukat megosztva használják, az ingatlan alsó szintje a felperes, a felső szinten kialakított önálló lakás a felperes és a gyermekek kizárólagos használatában áll.

- [2] Mindkét gyerek 2014-ben érettségizett, N. a Testnevelési Egyetem nappali tagozatán, osztatlan képzés keretében testnevelő tanári és gyógytestnevelői képzésre jár, B. a Corvinus Egyetemen kertészmérnöki tanulmányokat folytat.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [3] A felperes keresetében N. tekintetében elsődlegesen érdemtelenség jogcímén 2014. július 15. napjától a tartásdíj fizetési kötelezettsége megszüntetését, másodlagosan teljesítőképességének jelentős csökkenése miatt, a tartásdíj havi 10.000 forintra leszállítását kérte.
- [4] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

Az első- és másodfokú ítélet

- [5] Az elsőfokú bíróság ítéletében a keresetet elutasította. Ítélete indokolásában a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 4:210. és a 4:220. §-ára, valamint a XIX. Polgári Elvi Döntésre hivatkozással megállapította, hogy N. egyetemi tanulmányokat végez államilag finanszírozott oktatás keretében, képzése azonban jelentős költséggel jár. A felperes és N. kapcsolatának megromlása hosszú évekkel korábban megkezdődött, a gyermek kiskorúsága alatt sem volt megfelelő. A felperessel való kapcsolattartás teljes elutasítása a szülők között évek óta fennálló feszült viszony miatt alakult ki, a gyermek az őt gondozó alperessel azonosult. Az alperes magatartása sem hatott abba az irányba, hogy a felperes és a gyermek közötti kapcsolat rendeződjön. A gyermek jelenlegi elzárkózó, passzív magatartása mögött azonban egyértelműen megállapítható a kapcsolat rendezésének igénye és az erre vonatkozó hajlandóság. Az elsőfokú bíróság ezért úgy ítélte meg, hogy a nagykorú gyermek jelenlegi magatartása nem olyan súlyú, amely alapot adhatna a tartásra való érdemtelenség megállapítására. A tartásdíj leszállítása iránti másodlagos kereset elbírálásakor mérlegelte, hogy a tartásdíj megállapítása óta a felperes jövedelmi, vagyoni viszonyaiban jelentős változás nem következett be, kutyakozmetikáját változatlanul működteti, kutyaversenyeken bíróként dolgozik és OKJ-s szakképzést vezet, továbbá 2010 márciusában ingatlan értékesítéséből is jelentős bevétele származott.
- [6] A felperes fellebbezése alapján eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és a felperest a N. utónevű gyermeke javára a jogerős bírói részegyezség alapján terhelő tartásdíj fizetési kötelezettséget 2015. február 1.

napjával megszüntette.

- [7] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást kiegészítette és megállapította, hogy N. a neki szóló, a felperes 2015. március 16-án és május 28-án postára adott leveleit nem vette át. A közösen birtokolt ingatlan hátsó kertjének használata miatt fennálló véleménykülönbség miatt a családtagok között 2015. március 22-én újabb konfliktus volt. A felperes ennek során enyhén meglökte N.-t, aki ezt követően az anyja felé fordult és közöttük hosszas és intenzív vita bontakozott ki. A gyermek az események miatt feljelentette a felperest, feljelentését azonban a bírósági eljárásban visszavonta.
- [8] A másodfokú bíróság hangsúlyozta, hogy a Ptk. 4:220. § (3) bekezdés a) pontja alapján a szülő nem köteles a nagykorú továbbtanuló gyermeke tartására, ha a gyermek a tartásra érdemtelen, ennek körében a XXI. számú PED és a Csjt. 60. § (3) bekezdéséhez fűződő bírói gyakorlat azonban maradéktalanul alkalmazható. A perben a felperest terhelte annak bizonyítása, hogy N. olyan magatartást tanúsít, amelyre tekintettel érdemtelensége megállapítható azzal, hogy kizárólag a nagykorúsága idején tanúsított magatartása értékelhető, még abban az esetben is, ha a szülő és a gyermek közötti kapcsolat megromlása már a kiskorúság idején megkezdődött. Az érdemtelenség megállapítására alapot adó gyermeki magatartás bizonyítása esetén a tartásra jogosult kötelezettsége annak bizonyítása, hogy a kifogásolt magatartást a tartásra kötelezett felróható magatartása váltotta ki.
- [9] A perbeli esetben megállapítható, hogy N. a kapcsolattól elzárkózik, a felperes közeledési kísérleteit elutasítja, leveleit nem veszi át, azokra nem válaszol, anyja beszélgetés kezdeményezéseit visszautasítja, esetenként vele szemben durva, sértő kifejezéseket használ, nyilatkozata szerint édesanyjának nem köszön, „de nem is része az életének”. Mindezt együttesen értékelve a másodfokú bíróság megállapította, hogy a gyermek a felperessel szemben kifogásolható, a társadalmi elvárásoktól eltérő magatartást tanúsít, amely alkalmas a tartásra érdemtelenségének megállapítására. Az alperes nem bizonyította, hogy a gyermek elzárkózása a társadalom általános erkölcsi felfogása szerint is érthető és elfogadható lenne.
- [10] Az alperes az érdemtelenség alóli kimentés körében több, a felperesnek felróható magatartásra hivatkozott, ezek megtörténtét, illetve felróhatóságát a felperes következetesen tagadta, a sérelmezett magatartások valóságára és körülményeire pedig bizonyítás nem folyt. A gyermek az őt ért sérelmek közül azt emelte ki, hogy a felperes gyakran kiabált vele, nem vitte el az edzésekre és a kapcsolat teljes megszakadásához a 2011 karácsonyi események vezettek. Ezen eseményekről az alperes ismeretekkel nem rendelkezett, a gyermek pedig úgy nyilatkozott, hogy a végleges szakítás pontos okát megjelölni nem tudja, mert arra nem emlékezett. Emiatt a másodfokú bíróság álláspontja szerint a súlyos döntést kiváltó ok nem lehetett olyan jelentőségű, amely

elfogadhatóvá teszi a gyermek részéről az édesanyával való kapcsolat teljes elutasítását. Nem ad erre alapot a kiskutya elhelyezésének vitatott kérdése sem.

- [11] A másodfokú bíróság értékelte, hogy a felperes a perindítás előtt és a per alatt többször próbálta gyermekével felvenni a kapcsolatot. Bár a gyermek az elsőfokú eljárásban erre nyitottságát jelezte, de az elsőfokú ítélet meghozatalát követően sem vette át a felperes leveleit. A másodfokú tárgyaláson lefolytatott bizonyítás alapján, az elsőfokú ítélet meghozatala után kialakult konfliktusos helyzetről készült filmfelvételből pedig megállapítható, hogy a felperes és N. kölcsönösen agresszíven és támadólag léptek fel egymással szemben. Mindezek együttes mérlegelésével arra a következtetésre jutott, hogy a nagykorú gyermeknek nincs társadalmilag elfogadható oka a kapcsolat teljes felszámolására és elfogadható indoka arra, hogy ezt az állapotot nagykorúként, tehát tetteiért felelősséggel tartozóként édesanyja közeledési kísérletei ellenére fenntartsa. A felsőfokú tanulmányokat folytató nagykorú gyermek a tartásra érdemtelen, ezért a felperes tartására nem kötelezhető.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [12] A jogerős ítélet ellen az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben annak hatályon kívül helyezését és az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Az alperes arra hivatkozott, hogy a jogerős ítélet sérti a Pp. 163. § (2) bekezdését, a 206. § (1) bekezdését és a Pp. 221. § (1) bekezdését.
- [13] A felülvizsgálati kérelem részletes indokai szerint a másodfokú bíróság a tárgyaláson lejátszott felvétel tartalmát szubjektíven, tévesen értékelte, a tárgyaláson és a jegyzőkönyvvezetés során is érezhető volt, hogy a másodfokú bíróság a jogvitát már a tárgyalás előtt eldöntötte, holott a felvételből egyértelműen megállapítható, hogy a felperes megütötte Nikolettát.
- [14] A levélküldemények átvételének hiánya arra vezethető vissza, hogy a gyermek a küldeményekről postai értesítést kapott. A másodfokú bíróság egyoldalúan elfogadta a felperes állítását a küldemények megküldését illetően.
- [15] A jogerős ítéletben megállapított enyhe lökés esetén a gyermek nem jelentette volna fel a felperest a helyszínre érkező rendőr javaslatára, a feljelentés visszavonását pedig a kapcsolat rendezése motiválta.
- [16] A másodfokú bíróság a felperes közeledését elutasító gyermeki magatartás megállapításánál nem vette figyelembe, hogy a felperes számtalanszor ideges, agresszív magatartást tanúsított a gyermekeivel szemben, sértő kifejezéseket használt, megtámadta édesapjukat, elzárta a család előtt a vizet, birtokháborítást követett el, nemcsak a víz elzárásával, hanem a közös használatú terület elkerítésével is. A kapcsolat rendezésére vonatkozó közvetítői eljárást maga szüntette meg, ahol a közvetítővel szemben

is agresszíven viselkedett.

- [17] Az alperes a felülvizsgálati kérelméhez csatolta a gyermekek tartózkodó magatartásához vezető cselekmények összesítését. A felperes a 2014. október 2-i tárgyaláson elismerte az összetűzéseket, de azt állította, hogy a hivatkozott eseményeket az alperes „provokálta folyamatosan”. A másodfokú bíróság a Pp. 163. § (2) bekezdésének megsértésével nem értékelte a felperes beismerését, nem tulajdonított jelentőséget a tárgyalásokon tanúsított agresszív, indulatos magatartásának és nem vette figyelembe, hogy a kapcsolat helyreállítására irányuló törekvései formálisak voltak.
- [18] A Pp. 206. § (1) bekezdésében biztosított bírói mérlegelés nem járhat azzal az eredménnyel, hogy a bíróság a feltárt tényekből helytelen, okszerűtlen következtetést vonjon le, mert ebben az esetben döntése jogszabálysértő és az ítélet indokolása nem felel meg a Pp. 221. § (1) bekezdésében támasztott követelményeknek.
- [19] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A Kúria döntés és jogi indokai

- [20] A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.
- [21] A Ptk. szabályozásában a családjogi tartás általános szabályait a rokontartás közös szabályai (XX. fejezet) rendezik, a továbbtanuló nagykorú gyermek tartására vonatkozó különös szabályokat ugyanakkor a XXII. fejezet tartalmazza. A Ptk. 4:219. §-a előírja, hogy a nagykorú gyermek tartására a rokontartás közös szabályait és a kiskorú gyermek tartására vonatkozó rendelkezéseket a XXII. fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni. Ennek megfelelően a továbbtanuló gyermek tartásra jogosultságának törvényi feltételei az általános és a különös szabályok alapján az alábbiak:
- [22] 1. Az életpályára való indokolt és folyamatos felkészülés miatt a tartásra rászorul [Ptk. 4:220. § (1)-(2) bekezdés]. 2. A tartásra nem érdemtelen [Ptk. 4:194. § (2) bekezdés, 4:220. § (4) bekezdés]. 3. Nincs tartásra képes házastársa, volt házastársa és élettársa. 4. A tartásra kötelezett szülő teljesítőképessége, a jogosult tartása a szülő saját szükséges tartását vagy kiskorú gyermekének tartását ne veszélyeztesse [Ptk. 4:220. § (3) bekezdés c) pont].
- [23] A Ptk. 4:220. § (1) bekezdés utolsó mondata kimondja, hogy a gyermeknek a szülőt továbbtanulási szándékáról késedelem nélkül tájékoztatnia kell. Ennek elmaradásához a törvény jogkövetkezményt nem fűz, de vita esetén az információ adás hiányát értékelni kell.
- [24] A tartásra érdemtelenséget eredményező magatartás törvényi definícióját a Ptk. 4:194. § (2) bekezdése tartalmazza, mely szerint az a nagykorú érdemtelen a tartásra, aki a tartásra kötelezettel vagy vele együtt élő hozzátartozójával szemben olyan súlyosan kifogásolható magatartást tanúsít vagy olyan életvitelt folytat, amely miatt tartása a kötelezettől - figyelemmel a jogosult és a kötelezett kapcsolatának jellegére és a kötelezett magatartására is - nem várható el. A továbbtanuló nagykorú gyermek

tekintetében a Ptk. 4:220. § (4) bekezdése további, érdemteleniségre alapot adó magatartást is meghatároz, eszerint a nagykorú gyermek érdemtelen a tartásra akkor is, ha a tartásra kötelezettel kellő indok nélkül nem tart kapcsolatot. A továbbtanuló nagykorú gyermekre vonatkozó önálló érvénytelenségi ok szabályozását az, a vele szembeni fokozott elvárhatósági követelmény indokolja, hogy a tartásdíjat fizető szülőjével szemben ne csak követelést támasszon, hanem a tartás alapjául szolgáló családi kapcsolatnak megfelelő magatartást tanúsítson, mert már van olyan belátása, amellyel magatartásának helyes vagy helytelen voltát és annak következményeit értékelni tudja.

- [25] Az 1/2014. Polgári jogegységi határozat V.1.b) pontjában foglaltak szerint a Kúria Polgári Kollégiuma az új Ptk. alapján elbírálandó ügyekben nem tartotta irányadónak a tanulmányait folytató nagykorú gyermek tartásáról szóló XXIX. PED-t, mivel az iránymutatás tartalmilag beépült az új Ptk.-ba. A beépültnek tekintett iránymutatásokkal kapcsolatban a jogegységi tanács hangsúlyozta, hogy ezen iránymutatások indokolásában foglalt - az új Ptk. szabályai szellemével nem ellentétes - jogi okfejtések, érvek, elvi megállapítások a továbbiakban is figyelembe vehetők, idézhetők, hiszen azok sok esetben a normaszöveget magyarázzák, kiegészítik, a rendelkezés tartalmát részletesen kibontják. Az új Ptk. normaszövegének értelmezésében, a jogi érvelés alátámasztásában ezek tehát felhasználhatók.
- [26] A Pp. 270. § (1) bekezdése, továbbá a Pp. 275. § (4) bekezdése értelmében a felülvizsgálati kérelem anyagi jogi és az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatással járó eljárásjogi szabálysértés esetén lehet eredményes. A Pp. 275. § (1) bekezdése szerint a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének helye nincs, a Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a rendelkezésre álló iratok alapján dönt. Ebből következően a jogerős ítélet csak olyan kérdésben támadható felülvizsgálattal, amely az eljárás korábbi szakaszában is per tárgya volt, a felülvizsgálat csak a jogerős ítélettel elbírált tényekre vonatkozhat (EBH 2000.371., BH 2015.307., BH 1996.372.). A felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél jogszabálysértésként nem hivatkozhat olyan bizonyíték értékelésének hiányára, amelyet a perben nem terjesztett elő. Az alperes a felülvizsgálati kérelmében hivatkozott arra, hogy a N. az elsőfokú ítélet meghozatala után a felperes által küldött leveleket postai értesítés hiányában nem vette át, ezért ennek figyelembe vételére a felülvizsgálati eljárásban nincs lehetőség.
- [27] A felülvizsgálat mint rendkívüli perorvoslat szabályainak egységes értelmezése szerint a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok felülmérlegelésének nincs helye, kivéve ha a támadott határozat iratellenes vagy logikai ellentmondást tartalmaz, avagy a bíróság nyilvánvalóan okszerűtlen következtetésén alapszik. Nem minősül nyilvánvalóan okszerűtlennek a felülvizsgálati kérelemmel támadott ítélet amiatt, hogy az egyes bizonyítékokból eltérő következtetés is levonható lett volna. Csak az minősíthető nyilvánvalóan

okszerűtlen következtetésnek, ha a bizonyítékokból csak egyfajta, mégpedig a támadott ítélettől eltérő következtetésre lehet jutni (BH 2013. 119.).

- [28] A perbeli esetben a másodfokú bíróság a Pp. 163. § (2) bekezdésének megsértése nélkül, a Pp. 164. § (1) bekezdésében és a 206. § (1) bekezdésében foglaltak megfelelő alkalmazásával, az egyes bizonyítékok kellően megindokolt elfogadásával, az irányadó anyagi jogi szabályokkal és a bírói gyakorlattal összhangban, okszerűen és megalapozottan vonta le azt a következtetést, hogy a nagykorú gyermek a tartásra érdemtelen, emiatt a felperes tartásra nem kötelezhető. A másodfokú bíróság döntésének részletes indokolása maradéktalanul kielégíti a Pp. 221. § (1) bekezdésében foglalt követelményeket.
- [29] A másodfokú bíróság a feleket terhelő bizonyítási kötelezettség szabálya alapján helytállóan indult ki abból, hogy a érdemtelenség alapjául szolgáló magatartás bizonyítása a felperes kötelezettsége, míg az alperest annak bizonyítása terheli, hogy e magatartást a tartásra kötelezett felróható magatartása váltotta ki. Helyesen hangsúlyozta, hogy az érdemtelenség vizsgálata kizárólag a gyermeknek a nagykorúsága elérésétől tanúsított magatartására terjedhet ki, a bíróságnak azonban fel kell tárnia azokat a körülményeket, amelyek a szülő és a gyermek kapcsolatának megromlásához vezettek. A tartásra kötelezett felróható közrehatásának megállapítása kizárja a jogosult tartásra érdemtelenségének megállapítását.
- [30] A felperes az érdemtelenséget arra a magatartásra alapította, hogy a gyermek alapos indok nélkül a kapcsolattartástól elzárkózik, de a tartásdíjra igényt tart.
- [31] Kétségtelen, hogy a felperes és N. közötti kapcsolat megromlása a szülők konfliktusai miatt már a gyermek kiskorúsága idején megkezdődött, a gyermek az őt természetben gondozó alperessel azonosult. Ebben a folyamatban mindkét szülő közrehatott, a konfliktusos helyzet fenntartásával, a felperes az indulatos, hangos magatartásával, az alperes pedig azzal, hogy nem tett meg mindent a nála elhelyezett gyermek érzelmi, erkölcsi fejlődését biztosító megfelelő anya-gyermek kapcsolat kialakítása és rendezése érdekében. A gyermek fokozatosan eltávolodott a felperestől, 2011. év karácsonyától közöttük a kommunikáció gyakorlatilag megszűnt. N. nagykorúsága elérésétől sem beszél a felperessel, nem köszön neki, továbbtanulási szándékáról, az általa választott egyetemi képzésről sem tájékoztatta, a felperes közeledésének minden formáját elutasítja, mivel saját előadása szerint édesanyját nem tekinti élete részének.
- [32] Az alperes a felperes közreható, felróható magatartását nem bizonyította, a felülvizsgálati kérelmében foglalt hivatkozással szemben nem tekinthető az alperes által kifogásolt magatartások beismerésének az alperes provokatív eljárására vonatkozó felperesi nyilatkozat. A gyermeknek a kapcsolat rendezése iránti igényét és hajlandóságát pedig nyomatékosan megkérdőjelezi, hogy az elsőfokú

ítélet meghozatala után sem kezdeményezte a felperessel a kapcsolat felvételét, a felperes feladóvevényekkel igazoltan postára adott leveleit nem vette át, sőt az ingatlan tulajdonos szülőkre tartozó, a hátsó kert használatával kapcsolatban kialakult konfliktusos helyzetben az őt ért sérelem miatt feljelentést tett a felperes ellen.

- [33] A Kúria hangsúlyozza, hogy az általános erkölcsi felfogással összhangban a gyermek szülője iránt tiszteletteljes magatartást köteles tanúsítani, továbbá elvárható tőle az alkalmazkodás még akkor is, ha az anyai kapcsolattartás hiányához vezető körülményeket illetően édesapjával ért egyet. Az pedig az általános társadalmi értékrenddel alapvetően ellentétes, hogy a gyermek és a szülő között az egyedüli kapocs a gyermek részéről a közeli hozzátartozói kapcsolatra figyelemmel elvárt és feltétel nélkülinek tekintett, a felsőfokú tanulmányok befejezéséig havonta fizetett tartásdíj. Az ezzel összhangban álló jogi szabályozás alapján a nagykorú gyermek magatartása megvalósítja a Ptk. 4:220. § (4) bekezdésében foglalt érdemtelenségi okot, amelynek jogkövetkezményeként a felperes nem köteles a továbbtanuló nagykorú gyermeke tartására.
- [34] A Kúria a kifejtettekre tekintettel az anyagi jogi és az eljárásjogi szabályoknak megfelelő jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [35] A Kúria az ítéletét a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül hozta meg.
- [36] Az alperes felülvizsgálati kérelme nem vezetett eredményre, ezért az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 50. § (1) bekezdése szerint megállapított felülvizsgálati eljárási illeték viselésére a Pp. 270. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése, az Itv. 74. § (3) bekezdése, továbbá a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdésén alapján köteles. A felperesnek a felülvizsgálati eljárásban az alperesre hárítható költsége nem merült fel, ezért a Kúria ennek tárgyában a határozathozatalt a Pp. 79. § (1) bekezdése értelmében mellőzte.

Budapest, 2016. június 7.

Dr. Makai Katalin s.k. a tanács elnöke, dr. Baloginé dr. Faiszt Judit s.k. előadó bíró, dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

tisztviselő

